

SUOMEN
HISTORIALLINEN
SEURA

**J
ä
s
e
n
l
e
h
t
i**

2 / 2003

SUOMEN HISTORIALLINEN SEURA

SEURAN TOIMISTO

Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki

puh: (09) 228 69 351

faksi: (09) 228 69 266

Sähköposti: shs@histseura.fi

Kotisivu: <http://www.histseura.fi>

Toiminnanjohtaja Julia Burman, varmimmin ke 16-17 ja to 11-12. Kesäaikana ei päivystystä, viestin voi jättää vastaajaan. Toimisto on heinäkuun suljettu.

SEURAN HALLITUS 2003

Prof. Pauli Kettunen, esimies

Prof. Markku Hyrkkänen

Dos. Mervi Kaarninen

Dos. Kimmo Katajala

Dos. Esko M. Laine

Dos. Tuomas M. S. Lehtonen

Dos. Pirkko Leino-Kaukiainen

Prof. Katariina Mustakallio, varaesimies

Prof. Ilkka Nummela

Prof. Hannu Salmi

Suomen historiallinen seura on alan tieteellinen keskusseura Suomessa. Seura järjestää esitelmä- ja seminaaritilaisuuksia sekä kansallisia ja kansainvälisiä konferensseja sekä hoitaa alan kansainvälisiä suhteita. Jäsenenä on noin 900 tutkijaa ja harrastajaa. Jäsenmaksu on 17 euroa vuodessa. Jäsenet saavat maksutta jäsenlehden sekä 20-30 % alennusta seuran omista sekä monien lähitieteiden seurojen julkaisuista Tiedekirjassa ja SKS:n kirjamyymälässä. Historiallisen Aikakauskirjan tilausmaksu on seuran jäsenille 25 euroa.

Jäsenhakemuslomake on helpointa täyttää internetissä seuran kotisivuilla osoitteessa www.histseura.fi. Lomakkeita voi tilata myös seuran toimistosta.

Tutkimuskeskustelujen foorumit

Historiallinen Aikakauskirja vietti satavuotisjuhlaansa 7.5.2003. Historiallisen Yhdistyksen piirissä perustettua lehteä julkaisevat nykyään Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto. Historisk Tidskrift för Finland on Historiska föreningens julkaisema tieteellinen aikakauslehti. Uusi, virkistävän erilainen tulokas on historia-alan verkkolehti Ennen ja Nyt. Sen julkaisijatahot ovat Agricola – Suomen historiaverkko, Historiallinen Yhdistys, Suomen Historiallinen Seura ja Turun Historiallinen Yhdistys. Nämä eivät tietenkään ole ainoat tieteelliset lehdet, joihin suomalaiset historiantutkijat kirjoittavat. Historiantutkimuksen kansainvälisten aikakauslehtien lisäksi yhä tärkeämpiä julkaisufoorumeja ovat niin suomalaiset kuin ulkomaiset moni- ja poikkitieteelliset lehdet, jotka käsittelevät jotakin erityistä aihepiiriä tai kehittelevät jotakin nimenomaista lähestymistapaa.

Julkaisukanavien lisääntyminen ja julkaisemisen teknisten muotojen ja mahdollisuuksien moninaistuminen ovat tärkeitä asioita tieteellisten aikakauslehtien luonteen ja tulevaisuuden kannalta. Kaikkia kysymyksiä ei kuitenkaan voi palauttaa teknisiksi. Lehtien asema ja tehtävät riippuvat myös siitä, millaista toimintaa tutkimuksen ajatellaan olevan: miten tutkimus suhteutetaan muuhun inhimilliseen toimintaan ja maailmanmenoon ja millä tavoin sen oletetaan etenevän.

Suomalaishistorioitsijoiden keskuudessa voi edelleen nähdä merkkejä ajattelusta, jonka mukaan tutkimus etenee aiemmin tutkimattomia aukkoja täyttämällä. Tämän mukaisesti ihannetutkimus lopettaisi keskustelun

kyseisestä aiheesta. Tutkimustuloksia koskeva keskustelu olisi osoitus tutkijan epäonnistumisesta tai häneen kohdistuva loukkaus. Tutkimuksen valmistumista seuraavana jatkotehtävänä olisi vain sen sopiva popularisointi laajemmalle yleisölle.

Aivan toisenlaiset haasteet ja mahdollisuudet tieteelliselle aikakauslehdelle avaa ajatus, että keskustelu on tutkimuksen etenemisen tapa eikä vain sen oheistoimintaa. "History is an argument without end." Hollantilaisen historioitsijan Pieter Geysin 1950-luvulla esittämää kiteytystä on ansaitusti usein lainattu. Lausuma saa lisäulottuvuutta englannin sanan 'argument' monimielisyydestä. Historiantutkimus on yhä uusien kysymysten ja vastausten kehittämistä, perustelemista ja kiistanalaistamista. Kiistat voivat koskea myös sitä, millaisilla foorumeilla niitä on soveliasta käydä ja ketkä ovat oikeutettuja osallistumaan niihin. Joka tapauksessa foorumeita tarvitaan, erityyppisiä. Tieteelliset seurat ovat vanhastaan pitäneet tehtävänään tutkimuskeskustelun foorumeiden rakentamista ja tarjoamista. Niitä ovat seurojen keskustelutilaisuudet, kokoukset ja seminaarit, julkaisusarjat ja lehdet.

Näkemyks, jonka mukaan keskustelu on tutkimuksen etenemisen tapa, ei ole uusi. Kun Historiallinen Aikakauskirja perustettiin, pontimena oli tarve tehdä selkoa sen hetken kansainvälisistä tutkimuskeskusteluista ja pohtia uusien lähestymistapojen merkitystä kansalliselle historiantutkimukselle. Saksassa oli tuolloin meneillään ns. Methodenstreit eli Lamprecht-keskustelu. Tällä kiistalla oli suuri vaikutus suomalaisen historiantutkimuksen suuntautumiseen. Kiistassa oli kyse myös siitä, miten historiantutkimus vastasi sen ajan ihmisiä askarruttaneisiin kysymyksiin, kuten siihen, millaiset ilmiöt, toimijat ja voimat olivat yhteiskunnallisesti merkityksellisiä.

Satavuotias Historiallinen Aikakauskirja on myös nykyiseltä suuntautumiseltaan tutkimuskeskustelujen foorumi. Suomen Historiallinen Seura tukee tätä linjaa. Tällainen suuntautuminen mahdollistaa sekä tieteellisen korkeatasoisuuden että sisältöjen, muotojen ja tekijöiden monipuolisuuden. Ammattitutkijoihin kuulumattomastakin voi olla kiehtovaa, että historiantutkimus hahmottuu – juuri siksi että se on tutkimusta – maailman käsittämisen kannalta merkitykselliseksi keskusteluksi.

Historiallinen Aikakauskirja 100 vuotta ke 7.5.2003

Lämmin kiitos kaikille HAikin juhliin osallistuneille!

Juhlaseminaarin panelistit: Pauli Kettunen, Katariina Mustakallio, Petri Karonen, Pirkko Leino-Kaukiainen, Pirjo Markkola, Henrik Meinander ja Juha Sihvola

Merkkipäivää juhlistettiin 224-sivuisella HAik 1/ 2003 juhlanumerolla *Historian tila ja tulevaisuus* sekä järjestämällä 100-vuotisjuhlaseminaari *Konsensus ja konflikti historiantutkimuksessa* Helsingin yliopiston pienessä juhlasalissa, jossa juhlanumero ojennettiin entisille päätoimittajille akateemikko Eino Juttikalalle, prof. Päiviö Tommilalle sekä prof. Ohto Manniselle. Tilaisuudessa jaettiin myös kaksi Tunnustuspalkintoa hyvälle kirjoittajalle: FM Marja Jalavalle ja dos. Kimmo Rentolalle. Seminaarin pääpuhujana oli päätoimittaja, professori Juha Sihvola ja vetäjänä dosentti Pirkko Leino-Kaukiainen. Panelisteina olivat alan nuoret professorit Petri Karonen, Pauli Kettunen, Henrik Meinander, Katariina Mustakallio ja dosentti Pirjo Markkola. Myös yleisö osallistui aktiivisesti keskusteluun.

Iltajuhlissa Historian Ystävain Liitto antoi kultaisen Yrjö-Koskisen mitalin professori Päiviö Tommilalle tunnustuksena prof. Tommilan merkittävästä panoksesta historiantutkimukselle, erityisesti suurhankkeiden toteuttajana. Juhlapuheessaan taiteilijaprofessori Kaari Utrio korosti pätevän historiantutkimuksen popularisoinnin tärkeyttä. Tervetuliaispuheen piti illan isäntänä ja juontajana toiminut HAikin hallituksen puheenjohtaja Jyrki Vesikansa ja tervehdyspuheissaan niin esimies Pauli Kettunen kuin Historian Ystävain Liiton puheenjohtaja Heikki Talvitie toivat esiin yhteistyön merkityksen HAikin tulevaisuudelle. Tieteellisten seurain valtuuskunnan onnittelupuheen piti prof. Ilkka Niiniluoto. Keväisen musiikin esitti Wiipurilaisen osakunnan laulajien vahvistettu kvartetti. Tunnelma oli iloinen ja keskusteleva!

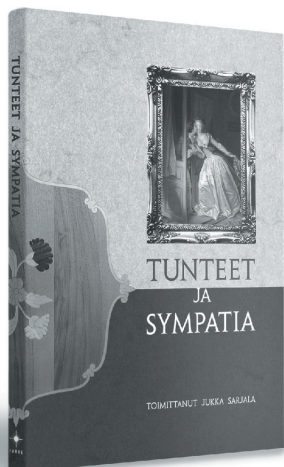
Kaari Utrion juhlapuheessa ei ollut korulauseita.

Faros-kirjat edullisesti suoraan kustantajalta!

F A R O S

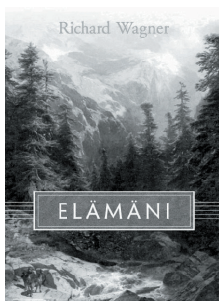
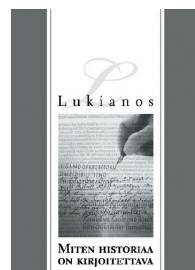
Tunteet ja sympatia. Turun Akatemian väitöskirjoja 1700-luvulta. Latinan kielestä suomentanut Sari Kivistö. Toimittanut Jukka Sarjala. 112 s., **vain 13,50 e** (ovh 18 e)

Mitä 1700-luvun Suomessa ajateltiin tunteista? Henrik Gabriel Porthanin johdolla tehdyt tutkielmat pohtivat affektien ongelmaa ja paljastavat menneen tunnekuulttuurin vierauden mutta myös sen yllättävän ajankohtaisuuden.

Lukianos: Miten historiaa on kirjoitettava. Kreikan kielestä suomentanut Kaarle Hirvonen. 96 s., **vain 10,80 e** (ovh 12,90 e)

”Jokaista, joka palvelee nykyisyyttä, voidaan syystä pitää imartelijana, jolle historia jo alusta pitäen on kääntänyt selkensä...”

Kreikkalais-syyrialaisen Lukianoksen (120–180 jKr.) purevakielinen satiiri historiankirjoituksesta.

Richard Wagner: Elämäni. Suomentanut Saila Luoma. 736 s., **vain 34 e** (ovh 45,90 e).

Kiitetty suurtyö, suomennos Richard Wagnerin (1813–83) omaelämäkerrasta, joka avaa näköalan paitsi säveltäjän tunnemaailmaan myös koko vuosisataan Napoleonin sotien kynnykseltä *fin de siècle*n tuntoihin asti. ”Käännös kuuluu jokaisen musiikista ja kulttuurihistoriasta kiinnostuneen käteen” (Veijo Murtomäki, HS 16.11.2002)

Huom. Postikulut eivät sisälly hintoihin.

Tilaukset: Faros-kustannus Oy, Tanhuankatu 5 D 9, 20540 Turku
puh. 02 2351506, s-posti faros@luukku.com
www.geocities.com/faros_kustannus/

Historiallinen Aikakauskirja toiselle vuosisadalle

Historiallinen Aikakauskirja vietti juuri 100-vuotisjuhliaan. Oliko juhlimiseen aihetta? Ei sadan vuoden ikä mitään sinänsä merkitse muille kuin numeromaagikoille – sen saavuttavat kaikki, jotka niin vanhaksi elävät. Ikävuosien lisäksi oli onneksi muitakin juhlan arvoisia saavutuksia. Onhan *Historiallinen Aikakauskirja* toiminut sekä tieteellisesti että kulttuurisesti keskeisen opinalan johtavana – tietenkin myös ainoana – suomenkielisenä tieteellisenä lehtenä koko historiansa ajan.

Juhlapäivänä julkistettu tukeva erikoisnumero ei kuitenkaan ollut sävyltään nostalginen. Sen sisältämän temakokonaisuuden otsikko oli ”Historiantutkimuksen tila ja tulevaisuus”. Niin historiantutkijoita kuin olemmekin, katseemme on tiukasti suunnattu eteenpäin.

Juhla-*HAikin* sisällöstä on tullut runsaasti palautetta, myös kriittistä. Yksi jos toinen on harmitellut, että lehdessä ei ollut noteerattu joko valittajan itsensä tai hänen edustamansa laitoksen tai tutkimussuuntauksen saavutuksia historian parhaaksi. Niin se aina on: ihmisten arviot eivät toteuta jumalallista oikeudenmukaisuutta. Objektiivisen tasapuolisuuden puutteesta kärsineisiin voidaan lukea jopa päätoimittaja, joka ei löytänyt edes mainintaa tutkimuksistaan aate- ja oppihistoriaa koskevasta katsauksesta. Nyt laiminlyödyt pääsevät kuitenkin esiin myöhemmin – jos sen ansaitsevat.

Enimmäkseen *HAikin* sisältöä ja juhlanumeroa erityisesti on viime aikoina kuitenkin kiitetty. Mieltä ovat lämmittäneet erityisesti ne huomautukset, joiden mukaan yli kaksisataasivuinen, lukijansa argumenteillaan otteeseensa vangitseva lehti on osoitus opinalan elinvoimaisuudesta. Olemme ehkä

onnistuneet kertomaan, että suomalainen historiantutkimus on ollut kovatasoista ja vielä kovempaa siitä tulee tulevaisuudessa.

Historiallisen Aikakauskirjan linjaa arvioidaan usein asteikoilla tieteellisyys vastaan yleistajuisuus ja kansallisuus vastaan kansainvälisyys. Lehden toimitus on kuitenkin ottanut tehtäväkseen osoittaa, että nämä vaihtoehdot eivät ole toisiaan pois sulkevia. Julkaisemme suomenkielistä lehteä, mutta edellytämme kirjoituksiltamme kansainvälisesti kilpailukykyistä intellektuaalista tasoa. Pidämme kiinni historiantutkimuksen yleiskielisyydestä, mutta emme sen takia tingi tieteellisyydestä. Yritämme tavoittaa mahdollisimman paljon ja erilaisia lukijoita – mutta emme populistisen pintajulkisuuden vaan yhteiskunnallisesti tärkeisiin kysymyksiin pureutuvien tieteellisten artikkelien kautta.

Historiallisella Aikakauskirjalla on kaksi julkaisijajärjestöä: Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto. Vastuu lehden sisällöstä on erityisesti Suomen Historiallisella Seuralla: sen varassa on lehden tieteellisyys. Historian Ystävien Liiton tehtävä koskee ennen kaikkea hyvän sanoman viemistä yhä uusille lukijoille. Kaksi julkaisijajärjestöä edustavat kahta näkökulmaa historiaan, mutta niiden yhteistyö voi hedelmällisesti tukea lehden kehitystä. Olisi toivottavaa, että Suomen Historiallisen Seuran jäsenet panostaisivat entistäkin tarmokkaammin *Historiallisen Aikakauskirjan* eteen. Olemme todella hyviä – olisi paikallaan, että muutkin sen huomaavat.

Päätoimittaja Juha Sihvola lahjoitti HAikjuhlanumeron 1/2003 akateemikko Eino Jutikkalalle, joka onnittelee.

Historiateosten julkaiseminen Suomalaisessa Kirjallisuuden Seurassa

Kun edellisestä jutustani Jäsenlehdessä on kulunut jo melkoisesti aikaa, on varmasti tarpeen kerrata vanhaa, mutta myös kertoa mitä uutta SKS:n kustannusosastolle kuuluu. Seuraavassa lyhyesti SKS:n julkaisusarjoista, niiden koti- ja kansainvälisestä leviämisestä, lausuntomenettelystä sekä julkaisujen markkinoinnista.

Historiasarjat

SKS:llä on yhteensä 23 eri julkaisusarjaa, joista seitsemän on Historiallisen Seuran vanhoja sarjoja. Kaikki Historialliselta Seuralta tulleet sarjat ovat tieteellisiä referee-sarjoja, joten niissä ei julkaista yleistajuisia tietoteoksia eikä oppikirjoja. Historialliselta Seuralta tulivat seuraavat sarjat:

1. Historiallinen Arkisto, 1866–

- Historiallisen Seuran vanhin julkaisusarja, jossa julkaistaan suomenkielisiä, joskus harvoin myös ruotsinkielisiä artikkelikokoelmia. Sarjaa vaihdetaan 72 kansainvälisen vaihtokumppanin kanssa. Sarjassa on ilmestynyt 116 nimekettä (useat 2-osaisia). Sarjasta löytyy Historiallisen Seuran kotisivulla (www.histseura.fi) runsaan 1200 artikkelin tietokanta, joka toimii erinomaisena hakemistona tähän sarjaan.

2. Historiallisia Tutkimuksia, 1918–

- Sarjassa julkaistaan suomenkielisiä, joskus harvoin ruotsinkielisiä monografioita, kansainvälisiä vaihtokumppaneita 76. Sarjassa on ilmestynyt 215 nimekettä.

3. Studia Historica, 1959– / Studia Fennica: Historica, 2001–

- Sarjassa julkaistaan vieraskielisiä (pääosin nykyisin englanniksi) monografioita ja artikkelikokoelmia. Studia Historican näillä näkymillä viimeinen numero 69 ilmestyy syksyllä. Sen jatkosi perustetussa Studia

Fennican alasarjassa ”Historica” on vuodesta 2001 lähtien julkaistu neljä numeroa. Parhailaan keskustellaan, säilytetäänkö vanha Studia Historica –sarja uuden Historican rinnalla erityisesti yleisen historian julkaisusarjana. Sarjalla on 157 kansainvälistä vaihtosuhdetta. (SHS:n hallitus on viimeisimmässä kokouksessaan päättänyt jatkaa sarjaa. Toim. huom.)

4. *Bibliotheca Historica*, 1995–

- Sarjassa on julkaistu historian väitöskirjat. Runsaasta 50:stä viimeisimmästä löytyvät elektroniset rinnakkaisversiot Elektran kotisivuilta (www.lib.helsinki.fi/elektra/bibliotheca.html). Eweline verkkokirjakauppa (<http://www.eweline.com/paasivu.asp?viewID=3>) myy näitä verkkojulkaisuja samaan hintaan, kuin kirjakaupat perinteisiä paperiversioita. Sarjassa on ilmestynyt 80 nimekettä. Sarjalla on nuorena sarjana vasta 29 vaihtosuhdetta.

5. *Käsikirjoja*, 1925–

- Sarjassa on julkaistu Suomen historialliset bibliografiat sekä joitakin käsikirjatyyppejä erillisjulkaisuja. Sarjalla on 51 kansainvälistä vaihtosuhdetta. Viimeisin painettu kirjamuotoinen bibliografia päättyy vuoteen 1990. Vuosista 1980-2000 löytyy CD-ROM-levy –muotoinen, hakukoneella varustettu versio. Parhailaan ollaan bibliografian vanhaa päätä (1544–1980) muokkaamassa verkkojulkaisuksi.

6. *Suomen historian lähteitä*, 1892–

- Sarjassa on julkaistu lähdekokoelmia, viimeisimpinä vuoden 1571 hopeaveroluettelot. Sarjalla on 52 kansainvälistä vaihtosuhdetta.

7. *Studia Biographica*, 1998–

- Sarjassa julkaistaan Kansallisbiografia-projektin tuottamat julkaisut, mm. maaliskuussa ilmestymisensä aloittanut 10-osainen Suomen kansallisbibliografia. Kirjamuotoisen version lisäksi verkosta löytyvät tähän mennessä valmistuneet n. 3500 artikkelia. Yksityishenkilöllä on mahdollisuus ostaa yhden päivän, kuukauden, 3:n, 6:n, 9:n tai 12:n kuukauden käyttöoikeus tietokantaan (<http://www.kansallisbiografia.fi>)

Näiden Historialliselta Seuralta tulleiden sarjojen lisäksi historiaa julkaistaan myös *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia* –sarjassa (SKST) sekä *Tietolippaissa*. SKST-sarjassa julkaistaan sekä tieteellisen refereen läpikäyneitä monografioita ja artikkelijulkaisuja että yleisiä tietokirjoja, esseekokoelmia, lastenkirjoja, matkakirjoja, kirjeenvaihtoja jne. Viime vuonna tässä sarjassa ilmestyi 14 numeroa historiaa (sekä referee-julkaisuja että yleisiä tietokirjoja ja oppikirjoja). Tietolippaissa, jossa julkaistaan

yliopistollisia oppikirjoja ja artikkelikokoelmia, ilmestyi viime vuonna kaksi historian metodiopasta. Historiallisen Seuran toimeenpaneman refereen läpikäyneet julkaisut päätyvät pääosin vanhoihin historiallisiin sarjoihin. Kun noiden vanhojen sarjojen sarja-asut asettavat kirjoille tiukat koko- ym. sarjan ulkoasuvaatimukset, osa referee-julkaisuista julkaistaan SKST:ssä, joka sallii vapaan formaatin ja sidosasan. Vaikka SKST on sisällöllisesti sekasarja, jossa julkaistaan monentyypisiä teoksia, se on samalla myös SKS:n perinteisin ja arvostetuin sarja.

Referee-menettely

Kaikki Historiallisen Seuran vanhat sarjat ovat referee-sarjoja. Historiallisen Seuran hallituksen jäsenistä koottu julkaisuvaliokunta nimeää kaksi anonyymiä tarkastajaa näihin sarjoihin tarjotuille julkaisuille. Silloin kun tieteelliset kriteerit täyttävät historian alaan liittyvät käsikirjoitukset syystä tai toisesta halutaan julkaista SKST:ssä, Historiallisen Seuran julkaisuvaliokunta nimeää tarkastajat myös näille julkaisuille. Myös yleisteoksien ja oppikirjojen kohdalla toteutetaan vastaava asiantuntijatarkastus ja jälleen kerran asiantuntijat voivat löytyä vain historian tutkijoiden joukosta. Näissä tapauksissa useimmiten lausunnot pyytää tämän kirjoittaja tai kustannusjohtaja, joskus Historiallisen Seuran tai SKS:n julkaisuvaliokunnat.

Kansainvälisen käytännön mukaisesti refereeestä ei normaalisti makseta rahallista korvausta. Kyseessä on ”yleiseen asevelvollisuuteen” verrattava käytäntö. Järjestelmä perustuu vastavuoroisuudelle: kunkin tutkijan omat teokset ovat saaneet tämän maksuttoman palvelun, jolloin voidaan edellyttää vastaavaa palvelua toisinpäin. Kustantajan rooli on ”objektiivisena” tahona organisoida tämä referee. Tässä kohden kustantajan ja tiedeyhteisön intressit ovat yhtenevät: tavoitteena on mahdollisimman korkeatasoinen julkaisu. Käytännössä lähes kaikissa tapauksissa lausunnoissa esitetään muokausehdotuksia tai -vaatimuksia, ja näiden huomioiminen on edellytys julkaisun hyväksymiselle julkaisuohjelmaan. Lausunnonantajat valitaan siten, että sellaisiksi ei valita kilpahakijoita, samalla laitoksella työskenteleviä tai ”kavereita”. Myös koulukuntavastakohtaisuudet pyritään huomioimaan. Järjestelmän ehdoton edellytys on luottamuksellisuus ja anonyymius. Lausunnonantajien nimiä ei koskaan kerrota kirjoittajille elleivät lausunnonantajat itse halua nimenomaisesti ilmoittautua sellaisiksi.

Kirjojen jakelu ja markkinointi

Edellä sarjojen esittelyn yhteydessä jo mainittiin eri sarjojen kansainväliset vaihdot. Kirjoittajan ja kustantajan kannalta se on ensiarvoisen tärkeää juuri tieteestä tiedottamisen mielessä. Jakelua hoitaa Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan vaihtokeskus. Se käy tarpeellisen kirjeenvaihdon vaihtokumppanien kanssa sekä hoitaa itse vaihdon ja seuraa vaihtojen toteutumista. Suomeen vaihtona saadut historiajulkaisut päätyvät pääosin Joensuun yliopiston kirjastoon, jonkin verran myös Tampereen yliopistoon ja Helsingissä Renvall-instituuttiin. Kustantaja luovuttaa vaihdon edellyttämät kirjat veloituksetta, mutta ei myöskään joudu huolehtimaan postimaksuista, jotka ovat huomattavat. Vaihtokumppaneina on alan kansainvälisiä merkittäviä kirjastoja, laitoksia ja aikakauskirjoja.

Vaihtojen lisäksi kirjoittajilta pyydetään kirjan ilmestyttyä 20–30 täsmäjakeluosoitetta, jonne kirjaa lähetetään maksuttomana arvostelu- tai näytekappaleena. Osoitteiden toivotaan olevan kirjan aiheen kannalta tärkeitä erikoisaikakauskirjoja, laitoksia ja kirjastoja, joiden kautta tieto kirjasta leviää juuri ko. kirjasta kiinnostuneille piireille.

Markkinointia on tehostettu monin eri tavoin parin viimeksi kuluneen vuoden aikana. Entisen yhden vuosittaisen julkaisuluettelon sijasta julkaistaan nyt kaksi luetteloa vuodessa, elokuussa ja tammikuussa. Luetteloa jaetaan n. 25 000 kappaletta täsmäjakeluna siten, että se päättyy varmuudella kaikille historiasta, kirjallisuuden-, kansanrunouden ja kielentutkimuksesta kiinnostuneille ihmisille. Lisäksi luetteloa jaetaan messuilla ja erilaisissa markkinointitilaisuuksissa myös suurelle yleisölle.

Vuodenvaihteen jälkeen avautui SKS:n kotisivuilla uusi verkkokirjakauppa, josta kirjojen tilaaminen on helppoa, vaivatonta ja turvallista. SKS sai yhteistyökumppanikseen myös toisen verkkokirjakaupan, edellä mainitun Ewelinen samoihin aikoihin. Entuudestaan seuran kirjoja on jo myyty tamperelaisessa Granum-verkkokirjakaupassa sekä TSV:n Tiedekirjan verkkosivuilla. On odotettavissa, että verkkokirjakauppa kirjan myyntikanavana nopeasti kasvaa. Perinteisistä kirjakaupoista Akateemiset kirjakaupat ja Kirjavälitys ovat luonnollisesti jatkossakin oman kirjakaupan ja Tiedekirjan ohella tärkeimmät jakelukanavat.

Kirjoittajan panos sekä jakelun että markkinoinnin suunnittelussa on keskeisen tärkeä. Kirjoittaja tuntee parhaiten oman alansa tutkijat, aikakauskirjat, laitokset ja tutkijaryhmät. Kustantaja puolestaan huolehtii kirjan mainostamisesta ja markkinoinnista tiedottamalla ja mainostamalla julkaisua oikeilla foorumeilla kunkin kirjan kannalta tärkeiden ryhmien tavoittamiseksi. Kirjoittajan ja kustantajan yhteistyö oikeiden kohderyhmien löytämiseksi on ensiarvoisen tärkeää. Kirjoittajille toimitetaan kirjan esitettä jaettavaksi oman alansa seminaareissa ja laitoksilla.

Saattaa tuntua kohtuuttomalta, että kirjoittajalta nykyään edellytetään kirjoittamisen lisäksi entisaikojen latojan sekä kuvittajan taitoja ja näiden lisäksi vielä myyntitykin tehtäviä. Näin kuitenkin on. Julkaisutulva on niin tavaton, että kustantaja voi tarjota lähinnä vain julkaisukanavan, järjestää referenit sekä huolehtia toimitustehtävistä, graafisen asun suunnittelusta, painatuksesta ja markkinoinnin organisoimisesta. Tieto- ja vielä vähemmän tiedekirjojen kustantaminen harvoin tuottaa kulunsa, vaikka poikkeuksiakin on. Niin sanottu ”suuri raha” liikkuu oppikirjamarkkinoilla ja erilaisissa harrastekirjoissa.

Tieteellisenä seurana SKS:n samoin kuin Historiallisen Seuran ensisijaisena intressinä on laadukkaan, punnitun ja tutkitun tiedon mahdollisimman tehokas välittäminen lukijoille. Siitä, että tässä on kohtuudella onnistuttu, on todistuksena seuran kirjojen saamat tunnustukset, viime vuonna neljätoista palkintoa ja ehdokkuutta, tänä vuonna jo kuusi. Näistä suurin osa on kohdistunut juuri historiateoksille. SKS:n ja Historiallisen Seuran kesken solmittu yhteistyösopimus on mielestäni osoittanut toimivuutensa. Historianimekkeitä ilmestyi runsaat neljäkymmentä SKS:n kaikkiaan noin sadasta uutuuksijulkaisusta. Yhteistyö on ollut luontevaa ja mutkatonta. Tästä on hyvä jatkaa.

Myös Suomen maatalouden historia, joka on yleisteos ilman lähdeviitteitä, julkaistaan SKS:n Toimituksissa. Kaskenpolttoa harjoitettiin varhaisina aikoina koko maassa, mutta Itä-Suomessa kaskiviljely säilytti asemansa tärkeimpänä viljelymuotona pitkään. Suomen maatalouden historian I osan kuvitusta.

Historian päivät 2003
Historian valta – vallaton historia
Helsinki 25.–26.10.2003

Lauantai 25.10.2003 Helsingin yliopiston päärakennus

09.00 – 10.00 Rekisteröityminen

10.00 – 11.30 PLENUM: Avajaiset Juhlasalissa

Myyttien valta historiassa

Pj. prof. Hannu Salmi

FT Ulla-Maija Peltonen

Lounas

12.30 – 14.00 RYHMÄT

1. **Vanha-Suomi: kahden vallan välissä**
2. **Eliitit ja vallankäytön muodot**
3. **Koulut ja valta: instituutiot**
4. **Valta muistaa: muisti ja historia**

Kahvitauko

14.30 – 16.30 RYHMÄT

5. **Vallan rajat toisen tasavallan Suomessa**
6. **Rahvas vallankäytön kohteena: syrjäytyminen ja selviytymisen keinot**
7. **Koulut ja valta: opettajat ja oppilaat**
8. **Tieto on valtaa? Historia-alan julkaisut vallankäytön välineinä**

Sunnuntai 26.10.2003 Porthania

09.30 – 10.30 HYOL:n vuosikokous

10.30 – 12.00 RYHMÄT

9. **Vallankäyttö EU:ssa: millaista Eurooppaa Suomi on mukana rakentamassa?**
10. **Oikeus elämänhallintaan? Myytit ja elämänkaari**
11. **Koulut ja valta: oppimateriaalit**
12. **Globalisaatio ja rahan valta: Jääkö kulttuurien tutkimukselle tilaa?**

Kahvitauko

12.30 – 14.00 LOPPUPANEELI: **Onko menneisyyden kanssa tehtävä tiliä?**

Lisäksi koko sunnuntaipäivän Porthaniassa elävöitetään historiaa larppausesityksin. Voit tutustua keskiajan ihmisten elämään tai osallistua vaikkapa lukukinkereille! Osallistumismaksu 40 euroa. (Opisk.20,-)

Ilmoittautuminen ja lisätietoja: Julia Burman, Suomen historiallinen seura,

puh 09- 22869351, shs@histseura.fi, www.histseura.fi

Toiminnanjohtajan tervehdys

Hyvät seuran jäsenet!

Kevät on kääntymässä kesäksi, ja ensimmäinen vuoteni toiminnanjohtajana on tullut täyteen. Työ on osoittautunut monipuoliseksi ja mielenkiintoiseksi: on hieno työetu osallistua seuran järjestämiin esitelmätilaisuuksiin ja seminaareihin. Ensimmäinen vuosi on ollut kiireinen, ja toivon seuraavan jo sujuvan hieman rauhallisemmin, kun työt ovat tulleet tutuiksi.

Seuran suuret projektit, maataloushistoria ja historiallinen bibliografia, ovat edistyneet: maataloushistorian ensimmäinen osa ilmestyy ennen syksyä ja bibliografiaan ollaan aloittamassa uuden verkkojulkaisumuodon toteuttamista. Jo keväällä ilmestyi ensimmäinen osa Kansallisbibliografiaa. Seura on myös ollut aktiivisesti mukana HAikin 100-vuotisjuhlien järjestämisessä sekä ryhtynyt toimimaan tutkijakoulutuksen kehittämisen puolesta: syksyn historian tutkimuksen -rajat keskustelu johti tutkijakoulutuksen tilaa pohtivaan seminaariin maaliskuussa ja siellä esiin nousseita ideoita, mm. vertaisryhmien ja dosenttien antaman ohjauksen kehittämisestä, on syytä edistää. Lisäksi arkisempi hallinnollinen työ seurassa vaatii uudistuksia: jäsenkortiston kehittämiseen toivon saavani Teiltä jäsniltä tukea siten, että ilmoittaisitte minulle kaikista virheellisistä postituksista ja viesteistä. Lisäksi toivoisin, että sähköpostilistaa varten lähettäisitte osoitteenne.

Ensi syksy käynnistyy elämänkaaren historian merkeissä.

Hyvää kesää!

T.

Julia Surman

Elämänkaaren historia

-esitelmäsarja syksyllä 2003

Joka kuukauden viimeinen maanantai klo 18.00. Seuraava tilaisuus:

MA 29.9.2003 klo 18.00

Professori Katariina Mustakallio:

Johdatus elämänkaaren historiaan

Tieteiden talo (Kirkkokatu 6, Helsinki)

TERVETULO!

Sisällysluettelo

Tutkimuskeskustelujen foorumit	3
Historiallinen Aikakauskirja 100 vuotta	5
Historiallinen Aikakauskirja toiselle vuosisadalle	7
Historiateosten julkaiseminen Suomalaisessa Kirjallisuuden Seurassa	9
Historian valta – vallaton historia	14
Toiminnanjohtajan tervehdys	15
Elämänkaaren historia	15